

Śladami polskiego pieniądza

historia złotego

Pierwsze monety - denary

Denary pierwszego koronowanego władcy Polski - Bolesława Chrobrego, bito z czystego srebra. W tamtych czasach monety były ważone i nie posiadały nominału jak w dzisiejszych czasach. Żadne denary z czasów panowania Mieszka I nie zostały zachowane

Za pierwszą monetę uznaje się srebrny denar, wybity przez Bolesława Chrobrego, z lat 992-997.

Za najcenniejszy i najczęściej bity Polski pieniądz uważa się - PRINCES POLONIE. ↘

Pochodził on z XI w.

Kolejni władcy po Bolesławie Chrobrym, tacy jak Bolesław II Szczodry dalej bili pieniądze, jednak były to nie tylko srebrne denary, ale również monety ze srebrnej blaszki.

Pierwszy grosz w Polsce

W 14 w. Kazimierz III Wielki wprowadził nową monetę - GROSZ KRAKOWSKI. Jego wprowadzenie wiązało się z przeprowadzoną przez króla reformą monetarną. Główną ideą wprowadzenia grosza było ujednoczenie systemu monetarnego po rozbiciu dzielnicowym.

Złoty jako jednostka umowna i pochodzenie nazwy

Złoty pochodzi oczywiście od złota. Gdy handel i użytek monety się poszerzał nie było srebra, z którego można było wykonać wystarczająco monet. Dlatego zaczęto używać monety złotej. Jednak po jakimś czasie pod koniec XV wieku pojawiły się nowe złoże srebra. Wtedy zaczęto nazywać sumę 30 groszy złotym.

Wprowadzenie tymfa

W połowie 17 wieku upadła gospodarka na skutek wojny z Rosją, Powstania Chmielnickiego i Potopu szwedzkiego. Dlatego państwo popadło w kryzys pieniężny, król Jan II Kazimierz wybił tymf.

Była to moneta 30-groszowa wyemitowana po wojnach ze Szwecją. Posiadała ona mniej srebra, dzięki czemu wypłacono wojsku żołd i ustabilizowała rynek pieniężny w Polsce na długi okres czasu, mimo tego, że była mniej warta przez psucie monety. Był to proces, który polegał na tym, że w monecie było coraz mniej srebra, które do tej pory było jej wartością.

Przez kolejną dekadę płacono groszami, tymfami, denarmi lub talarami.

Pierwsze pieniądze nominowane w polskich złotych

XVII wieku, a dokładnie 1766 roku, kiedy Polska zaczęła znikać z mapy pojawiły się pieniądze nominowane w złotych. Stanisław August poniatowski usankcjonował istnienie złotego – uruchomione zostały wówczas dwie mennice: „miedziana” w Krakowie i „srebrna” w Warszawie. Złoty został włączony w następujący system: 1 talar = 8 złotych = 32 grosze srebrne = 240 groszy miedzianych.

W czasach insurekcji kościuszkowskiej, pieniądze nie były emitowane tylko w monetach ale również w banknotach, które stanowiły trzy nierozcięte bilety

Pierwsza moneta nominowana w złotych była moneta talarowa o wartości 6 zł

Pieniądze w 20 wieku

Państwo polskie po rozbiorach pod koniec 18 w. zniknęło z mapy Europy, tak samo jak Polski pieniądz. Banknoty straciły swoją wartość. Polska waluta wraca dopiero po zakończeniu I wojny światowej. W czasach po wojnie trzeba było ustalać system monetarny od nowa. Jedną z kwestii była nazwa waluty. Po wielu dyskusjach Józef Piłsudski podpisał dekret, w którym wprowadził LECHA. Nie wszystkim mieszkańcom się to jednak nie podobało i byli za tym, aby przywrócić poprzednią walutę. Sejm temu zaradził i w lutym 1915 zdecydował, że będziemy płacić złotym, ale dalej nie wszedł do obiegu. Jednak z powodu inflacji przejściową walutą staje się marka polska. Pięcsetka jest pierwszym emitowanym banknotem w wolnej Polsce.

Pierwsza emisja złotych w niepodległej Polsce - rok 1919

pierwszy emitowany banknot w wolnej Polsce- marka polska, pięćset złotych

Miała miejsce wielka inflacja i zaczął się protest. Dlatego Władysław Grabski wprowadził reformę. W 1924 wycofano marki polskie, a w obiegu pojawia się złoty.

W latach 1919-1939 wyemitowane zostały banknoty o nominałach 5, 10, 20, 50, 100 i 500 zł.

Wraz z wybuchem II wojny światowej majątek polskich banków został przeniesiony za granicę, a problem polskiego złota do dziś pozostaje nierozwiązany. W pierwszych latach okupacji hitlerowskiej na ziemiach polskich krążyły marki niemieckie, weksle i złoty polski. Pod koniec września 1939 r. na terenach zajętych przez wojska hitlerowskie powstały kasy pożyczkowe, których zadaniem było wycofywanie marek niemieckich z obiegu i następnie przekazywanie ich do Reichsbanku – w 1940 r. zostały one rozwiązane.

Banknoty z góralem

Wraz z wybuchem II wojny światowej majątek polskich banków został przeniesiony za granicę, a problem polskiego złota do dziś pozostaje nierozwiązany. W pierwszych latach okupacji hitlerowskiej na ziemiach polskich krążyły marki niemieckie, weksle i złoty polski. Popularnymi wtedy były banknoty o nominale 500 zł z góralem, znane jako „młynarki”.

Powołanie NBP

15 stycznia 1945 roku powołano Narodowy Bank Polski, który do dnia reformy w 1950 roku wprowadził do obiegu ponad dwadzieścia różnych banknotów o dziesięciu nominałach. W dniu wypłat w przedsiębiorstwach państwowych 30 października 1950 roku wprowadzono do obiegu nowe banknoty z datą emisji 1 lipca 1948 roku (2, 5, 10, 20, 50, 100 i 500 zł) oraz monety (1, 2, 5, 10, 20, 50 gr i 1 zł). Wymianie walut towarzyszyła denominacja, która pozbawiła Polaków, zwłaszcza sektor prywatny, znacznej części oszczędności. Zrównano także kurs złotówki z rublem oraz zakazano posiadania złota i walut obcych.

Początek emisji banknotów obiegowych z serii „Wielcy Polacy”

Pod rządami Edwarda Gierka podjęto prace nad nowym wyglądem znaków pieniężnych – głównie dotyczyło to banknotów. Papiery z okresu reformy walutowej z 1950 roku zastąpiono w latach 1974-1977 serią banknotów „Wielcy Polacy”

Po roku 1989

Inflacja dalej rosła. Zaczęły pojawiać się banknoty o coraz wyższych nominałach np. 100 000 czy 500 000 zł. W 1992 miała miejsce emisja banknotu o nominale aż 2 mln złotych. Był to największy nominał na obiegowym banknocie.

1 stycznia 1995 - denominacja banknotu. 1 nowy złoty miał taką samą wartość co stare 10 000. Zaczęto wydawać banknoty o wartości 10 zł, 20 zł czy 50 zł. Stary złoty przestał być prawnym środkiem płatniczym z dniem 1 stycznia 1997 roku a „Wielkich Polaków” zastąpili w naszych portfelach władcy Polski. W tym samym roku uchwalono NBP jako instytucja odpowiedzialna za wartość Polskiego pieniądza. W 2017 roku miało miejsce wprowadzenie banknotu 500 zł.

KONIEC

Julia Ziólkowska 8a